

С Т А Н О В И Щ Е

от доц. д-р Цветан Кулевски

за публична защита на дисертационен труд на тема:

ЖЕНИТЕ ЛИДЕРИ В ПОЛИТИКАТА И НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ – СЪВРЕМЕННИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ДИНАМИКА

за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност „Социология“, в Област на висше образование 3 – Социални, стопански и правни науки, в Професионално направление 3.1 – Социология, антропология и науки за културата

на Жулиета Сергеева Георгиева - Стойнова

Научен ръководител: доц. д-р Жеко Къосев

Тенденцията за увеличения приток на жени, заемащи лидерски позиции напоследък, е послужило като мотив за избор на тази актуална тема от докторантката. Очевидната констатация за нарастващата роля на жените в политиката, сигурността и цялостния обществен живот, налага и едно по обстойно и задълбочено анализиране на този нов феномен.

Докторантката е разпростряла своя анализ и последващ синтез в основни посоки. Първата е свързана със значението на равните професионални възможности за ефентивната реализация на лидери в областта на политиката. И втората, как се отразява тази динамика на обществените отношения от гледна точка на съвременните предизвикателства, пред които се изправят жените, заемащи лидерски позиции.

Тезата, която лежи в основата на изследването е да се покаже дали в съвременното българско общество съществуват ярки примери за женско лидерство, които да поставят основите за конструиране на нова управленска култура на сътрудничество между половете и евентуалната му социална ефективност.

Авторката прави важен извод, че в съвременните условия все повече се размиват границите между ръководител и лидер. Според нея, лидерските качества са необходими за всеки успешен ръководител. Лидерските качества са комбинация от талант и придобити знания и умения. За да бъдат успешни, те трябва да бъдат изградени, развивани и усъвършенствани.

Обект на изследването са успешите жени в България и възможните модели на тяхното участие и реализиране в политиката. А предмет на изследването е образът на успялата българка, нейното утвърждаване в съвременното общество.

В дисертационния труд е направен задълбочен анализ на участието, ролята, образа и мястото на жените у нас в политиката и националната сигурност на страната ни. Още в първата глава на доктората авторката е представила теоретико-методологичните основи на лидерството от античността до наши дни. Много добре е представена теорията на „лидерските стилове“ в противовес на теорията за „родения лидер“.

Проблемът за „лидерството“ се поставя още от времето на Херодот, Плутарх, По-късно се подхваща от Николо Макиавели, Фридрих Ницше, Зигмунд Фройд, Фридрих Адлер, Макс Вебер и др. Авторката констатира, че в теориите за лидерството съществуват множество школи и направления. Те се роят в зависимост от отговорите, които дават на основните въпроси, стоящи пред науката на съответния етап от нейното развитие. Всички обаче подчертават значимостта и ролята на водача.

Като сериозен обект на изследване, твърди докторантката, лидерството се проявява в периоди на модернизации в световното развитие. Още по актуален става проблемът за лидерството в сложната среда за сигурността през 21. век и съпътстващата го платформа за глобализацията.

Основен термин, използван от докторантката, е „елит“. Тя представя редица концепции и дефиниции. Същността на „елита“ е представена през призмата на научното наследство на Гаетано Моска, Вилфредо Парето, Чарлс Миле и др. Елитът е вътрешното ядро на доминиращата класа. Той сам се грижи за своето съхранение и възпроизводство. Елитът изгражда и

критериите за принадлежност към самия себе си. Елитът запазва своето единство чрез общите си институционални и професионални цели и интереси. Елитът притежава власт и влияние, които се основават на контрола върху ресурсите. Всъщност в „елита“ се включват хората, чийто контрол върху ресурсите е най-силен. Така те се нагаждат към обществото.

От друга страна, половата принадлежност също влияе върху социалната роля на човека. Българското законодателство гарантира пълна равнопоставеност на жените и мъжете. Макар че и у нас се зараждат тенденции за феминистки движения. Феминизмът се формира под въздействието на редица житейски ситуации, типични за жените.

Втората част на изследването е посветена на демократичния преход в България и мястото на жените в работата на Народното събрание, Европейския съюз и Европейския парламент. Тук на анализ е поставен проблемът за границите и възможностите на жените да заемат лидерски позиции, едновременно с неотменимите им грижи към дома и

въпрос. Проблемите са свързани предимно с качествата, които трябва да притежават жените на лидерски позиции и има ли сред тях такива, с които те превъзхождат мъжете.

Големият проблем за докторантката е, къде се среща общественият интерес с личните амбиции на жените лидери. От гледна точка на равнопоставеността между половете, се предполага и равен достъп на двата пола до всички обществени ресурси. Все още у нас се прокрадва съмнението, че жената е пълноценна в ролята и на политически лидер.

В много държави по света жените имат водеща роля на различни управленски равнища. Колкото по-цивилизовано е едно общество, толкова по-важна и значима е ролята на жените в неговото управление. Напоследък и у нас расте делът и ролята на жените при заемане на важни висши държавни постове. В нашето Народно събрание се наблюдава трайна тенденция към нарастване на съотношението между мъжете и жените, в полза на нежния пол. Жените в Парламента са 26% у нас.

Докторантката стига до извода, че стереотипите, свързани с пола, са основна причина за известната неравнопоставеност на мъжете и жените на

лидерски позиции. Около 44% от европейците са на мнение, че най-важната роля на жената е да се грижи за дома и семейството. Едва към 8% са жените на лидерски позиции в ЕС. И около 32% е техният дял в националните парламенти на страните от ЕС.

Принос в докторската работа е направеното емпирично социологическо проучване. Чрез него са изследвани и анализирани нагласите на българите по отношение на лидерските качества на жените. Авторката много подробно и качествено е анализирала и коментирала резултатите от своето проучване, направено върху непредставителна извадка. То обаче дава представа за ролята и мястото на жените на лидерски позиции в нашия политически живот.

Основната хипотеза на докторантката е доказана. Тя по същество е изпълнила и основните задачи, които е формулирала още в началото на научното си дирене. Неин принос е че детайлно е осветлила ролята на жената лидер в българското общество и необходимостта от създаването на бъдещ модел за формиране, развиване и възпитаване на лидерски умения у българската жена на ключови обществени позиции.

ОБОБЩЕНО СТАНОВИЩЕ: Представения дисертационен труд е цялостно завършено, добре структурирано и ясно написано научно изследване по проблема за лидерството на жените в българската политика и националната ни сигурност. Това ми дава основание да изразя **положително становище** за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на Жулиета Сергеева. По време на публичната защита **ще гласувам със „ЗА“**.

Бих желал по време на публичната защита докторантката да отговори на следния **въпрос**: *Ако съотношение на жените, спрямо мъжете, заемащи лидерски позиции у нас - надхвърли 50%, с какво би се повишило качеството и ефикасността на обществения ни живот като цяло?*

03.03.2021 г.

Становище на: **доц. д-р Цветан Кулевски**

